Dokument podpisany
przez Jarosław Deminet;
RCL
Data: 2014.06.09
15:12:46 CEST

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 9 czerwca 2014 r.

Poz. 445

UCHWAŁA NR 76
RADY MINISTRÓW

z dnia 29 kwietnia 2014 r.

w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.[1)]) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887.

Załącznik do uchwały nr 76 Rady Ministrów
z dnia 29 kwietnia 2014 r. (poz. 445)

KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 –2020

WARSZAWA 2014

Spis treści

Wstęp ... 5

I. Cele Programu ... 13

II. Założenia Programu ... 14

III. Adresaci Programu ... 15

IV. Realizatorzy Programu ... 16

V. Akty prawa krajowego oraz programy wieloletnie ... 17

VI. Obszary, kierunki i działania Programu ... 19

1. Profilaktyka i edukacja społeczna ... 19

1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie ... 19

1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) ... 20

1.3. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w mediach ... 21

1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych ... 22

1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) ... 23

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) ... 24

2.1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy ... 24

2.2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) ... 27

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie ... 27

2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych ... 31

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie ... 31

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi ... 31

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie ... 33

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) ... 35

3.4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań ... 38

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 39

4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania 39

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie 40

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 41

4.4. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 42

VII. Przewidywane skutki finansowe 44

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu 45

IX. Sposób monitorowania i sprawozdawczości 46

Załączniki do Programu:

Załącznik do uchwały nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.

1. Załącznik nr 1 – Harmonogram działań Programu – obszary, kierunki i rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne, terminy realizacji.

2. Załącznik nr 2 – Nakłady budżetu państwa w latach 2014–2020 w związku z uchwaleniem Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3. Załącznik nr 3 – Wzór do rocznego Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020.

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków.

Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorie osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie.

1. Diagnoza sytuacji

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy").

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili

popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

Pierwsze badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w 2007 r. dotyczące diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wskazywały, że przemocy w rodzinie doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Kolejne badania planowane do przeprowadzenia pod koniec 2013 r. będą miały charakter porównawczy i dzięki nim uzyskamy informację na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie na przestrzeni obowiązywania Programu.

Na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w grudniu 2012 r. zostały przeprowadzone badania w ramach projektu badawczego zatytułowanego „Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty" w oparciu o rozporządzenie z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. Nr 209, poz. 1245)". Projekt ten został opracowany i wykonany przez Instytut Badania Rynku i Opinii Publicznej Millward Brown SMG/KRC na zamówienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Wg raportu z badań wynika, że 62% osób dotkniętych przemocą w rodzinie, których sytuacją zajmował się zespół interdyscyplinarny i grupy robocze w 2012 r. w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty", stanowiły wyłącznie kobiety.

Większość badanych zespołów interdyscyplinarnych funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta (24%) – w gminach miejsko-wiejskich, a nieco ponad jedna dziesiąta (13%) – w gminach miejskich.

Rozkład liczby zespołów ze względu na województwo w badanej próbie jest zbliżony do rozkładu liczby gmin w Polsce. Najwięcej badanych zespołów interdyscyplinarnych było z województwa mazowieckiego (14%), lubelskiego i wielkopolskiego (po 9%) – czyli województw o największej liczbie gmin w Polsce.

W ramach badań uzyskano informacje dotyczące 1666 zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (z 65% gmin w Polsce) powołanych w ramach znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.). Większość z nich funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta w gminach miejsko-wiejskich (24%), a pozostałe w gminach miejskich (13%). Rozkład liczby badanych zespołów ze względu na województwo jest analogiczny do rozkładu liczby gmin w Polsce w podziale na województwa.

W skład badanych zespołów interdyscyplinarnych wchodzą przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%), Policji (100%), gminnej komisji

rozwiązywania problemów alkoholowych (100%), oświaty (99%) i ochrony zdrowia (94%). W skład zdecydowanej większości zespołów wchodzą także kuratorzy sądowi (88%), w skład połowy (48%) – przedstawiciele organizacji pozarządowych, a przedstawiciele Prokuratury w skład 16% badanych zespołów. W większości przypadków porozumienia o współpracy z instytucjami zostały zawarte przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Wśród członków 25% badanych zespołów są także przedstawiciele innych instytucji.

W 2012 r. procedurę „Niebieskie Karty" realizowało 96% badanych zespołów interdyscyplinarnych.

W 2012 r. w przypadku badanych zespołów procedurę „Niebieskie Karty" wszczynali najczęściej policjanci (94%) i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (67%), wypełniali formularz „Niebieska Karta – A" i przekazywali go następnie przewodniczącemu zespołu. To także do przedstawicieli tych instytucji najczęściej trafiają, zdaniem respondentów, zgłoszenia o przemocy w rodzinie. Rzadziej wskazywano przedstawicieli innych uprawnionych instytucji jako przekazujących zespołowi interdyscyplinarnemu w 2012 r. formularze „Niebieska Karta – A" i tym samym uruchamiających procedurę „Niebieskie Karty" (przedstawiciele oświaty – 25%, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 13%, ochrony zdrowia – 10%). Do nich zdaniem respondentów rzadziej także trafiają zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie.

Jak wynika z analiz przeprowadzonych w ramach prezentowanych badań, zdecydowana większość badanych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wywiązuje się z nałożonych na nie obowiązków i zadań związanych z funkcjonowaniem zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty". Przedstawiciele zespołów interdyscyplinarnych uczestniczący w badaniu ocenili funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych jako skuteczny sposób przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zalety pracy interdyscyplinarnej – kompleksowość oraz zwiększenie efektywności i skuteczności działań – są potwierdzane opiniami uczestników badań. Jako najważniejsze pozytywne rezultaty pracy interdyscyplinarnej wskazano kompleksowe, wieloaspektowe udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie, lepszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przez to zwiększenie ich skuteczności oraz możliwość wzajemnego uczenia się, dzielenia wiedzą i doświadczeniami. Sprawne współdziałanie służb i instytucji pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia służb i instytucji – zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków rodzin.

Po kilku latach funkcjonowania Programu widać wyraźnie, że decyzja dotycząca opracowania tego dokumentu, a przede wszystkim ustawowych uregulowań prawnych w tym zakresie, była trafna i potrzebna.

Usystematyzowanie działań, wskazanie odpowiedzialności dla poszczególnych szczebli administracji publicznej, z jednej strony, powoduje wzrost odpowiedzialności, a z drugiej strony, daje możliwość dokonywania oceny i lepszej kontroli.
W dalszym ciągu należy kontynuować intensywne działania wynikające z obowiązków nałożonych przez Krajowy Program na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jednocześnie wsłuchiwać się w debatę publiczną oraz opinie specjalistów pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi i stosującymi przemoc w rodzinie.
Realizowane działania w ramach Programu mają duże znaczenie przy kreowaniu przyszłych priorytetów w walce ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
Jednym z kluczowych osiągnięć, które dotychczas udało się zrealizować zarówno na szczeblu centralnym, jak i samorządowym, jest podejmowanie współpracy oraz branie odpowiedzialności za tę problematykę przez różne resorty zaangażowane w realizację Programu, ale również przez służby pracujące w środowiskach lokalnych.
Wprowadzenie tego typu rozwiązań daje gwarancję skuteczności podejmowanych działań oraz stworzenia optymalnych rozwiązań w zakresie walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
Realizowane działania w ramach Programu w sposób znaczący wpłynęły na zmianę świadomości społecznej. Ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

2. Zgodność Programu z krajowymi i międzynarodowymi dokumentami strategicznymi

Problem przemocy w rodzinie został dostrzeżony i zdiagnozowany także w innych państwach na całym świecie, czego wyrazem są podejmowane działania organizacji międzynarodowych, w tym m.in. Organizacji Narodów Zjednoczonych czy też Rady Europy, w celu ograniczenia tego zjawiska.

W szczególności należy tu wskazać na akty prawa międzynarodowego, zmierzające do przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz przemocy w rodzinie, w tym m.in.:

Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ):

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 roku,
- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 roku Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 roku,

Rady Europy:
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 roku,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 roku,
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 roku,
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

Unii Europejskiej:
- Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, s. 1),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s. 1),
- Program sztokholmski przyjęty w dniach 10–11 grudnia 2009 r.

Rzeczpospolita Polska, mając na uwadze doświadczenia międzynarodowe, także podjęła działania legislacyjne w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, czego wyrazem było uchwalenie w dniu 29 lipca 2005 r. ustawy *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Ustawa nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej „Programem”, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dotychczas obowiązujący Program określał szczegółowe działania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Program został przyjęty uchwałą nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r. na lata 2006–2016, a następnie został wdrożony i realizowany przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego.

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 125, poz. 842), która wprowadziła wiele nowych uregulowań dotyczących zarówno usprawnienia istniejących, jak i nowych instytucji prawnych.

Konieczność opracowania nowego dokumentu, jakim jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020, została zawarta w art. 10 ust. 1 znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zapisy ustawowe, wymagają uszczegółowienia i wprowadzenia systematyczności realizowanych działań. Nowy dokument jest dopełnieniem przepisów ustawy i usystematyzowaniem priorytetów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto opracowanie nowego Programu jest uwarunkowane koniecznością przestrzegania techniki legislacyjnej.

Preambuła do znowelizowanej ustawy podkreśla, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Przepisy ustawy rozszerzyły zakres działań, które mają zostać określone szczegółowo w Programie, w postaci podnoszenia świadomości społecznej na temat promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy, a także upowszechnienia informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie, w celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 w celu szczegółowym nr 3 „Poprawa sytuacji i grup zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy" jednym z kierunków interwencji jest „Wsparcie dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie".

Zarówno w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030, jak i w strategii średniookresowej, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, w kierunkach interwencji znajdują się działania dotyczące zapewnienia jak najlepszej adresowalności świadczeń oraz dotyczące podejmowania działań na rzecz profilaktyki rodziny, które to działania mają być skierowane do rodzin z różnymi dysfunkcjami, w tym zagrożonymi lub dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Opracowany Program zawiera odniesienia do celów zawartych w dokumencie programowym UE EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jednym z celów nadrzędnych Strategii jest zmniejszenie ubóstwa społecznego poprzez zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego

i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.

W związku z powyższym należy podjąć skuteczne działania mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, w tym również przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie może bowiem bezpośrednio lub pośrednio wpływać na zwiększenie odsetka osób wykluczonych społecznie lub żyjących w ubóstwie.

W ramach realizacji Programu osoby doświadczające przemocy w rodzinie będą miały możliwość skorzystać z kompleksowej pomocy przeciwdziałającej marginalizacji społecznej, umożliwiającej powrót do aktywności społecznej i zawodowej.

W związku z powyższym opracowano nowy Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z rozszerzonym horyzontem czasowym, do 2020 roku, uwzględniający nowe zadania i instytucje prawne, wprowadzone wspomnianą powyżej ustawą.

Jednocześnie, przeprowadzono analizę dotychczasowych uregulowań zawartych w Programie, mając na względzie nabyte doświadczenia w ich realizacji. W wyniku tej analizy, część działań zostało zmienionych, część rozszerzonych na nowe obszary, zwłaszcza w zakresie współpracy służb realizujących zadania określone ustawą, a część usuniętych, ze względu na ich małą przydatność.

W związku z tym, zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy, a także upowszechnienia informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Metody i narzędzia realizacji celów Programu będą miały zastosowanie w skali całego kraju. Program ma charakter uniwersalny z uwzględnieniem priorytetów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program powstał w wyniku prac Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Pełnomocnikiem Rządu do spraw Równego Traktowania, Prokuraturą Generalną, a także organizacjami pozarządowymi.

W rozdziale pierwszym określono cel główny oraz cele szczegółowe Programu. W rozdziale drugim dokładnie sprecyzowano założenia Programu. W rozdziale trzecim zaś wymieniono adresatów Programu, a w rozdziale czwartym określono jego realizatorów. W rozdziale piątym wskazano na akty prawne oraz plany wieloletnie, do

których odnosi się Program. W rozdziale szóstym wskazano i opisano obszary, kierunki oraz działania Programu.

W Programie określono też skutki finansowe realizacji poszczególnych zadań oraz wskazano źródła finansowania działań w kolejnych latach realizacji oraz zasady sprawozdawczości ze zrealizowanych zadań.

Program ma wieloletnią perspektywę, gdyż zawarte w nim cele i obszary działań nakładają obowiązek na wszystkie szczeble administracji publicznej realizacji długofalowych zadań w celu zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Treści zawarte w Programie mają elastyczny charakter, dzięki temu możliwe będzie realizowanie nowatorskich lokalnych programów dostosowanych do specyfiki potrzeb występujących na danym terenie.

I. Cele Programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Cele szczegółowe:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Wskaźnik ogólny:

mierzący stopień realizacji celu głównego Programu wyrażony będzie odsetkiem procentowym osób, które doznały przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej w rodzinie na obszarze Polski oszacowany na podstawie przeprowadzonej co dwa lata diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

II. Założenia Programu

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

I. **Profilaktyka i edukacja społeczna:**

obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

II. **Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:**

obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).

III. **Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:**

obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

IV. **Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:**

obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano też przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych.

III. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:
1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;
2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
4) świadków przemocy w rodzinie;
5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

IV. Realizatorzy Programu

Realizatorami ustawy, a także Programu, są:

- organy administracji rządowej, przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, a także Prokuratura oraz sądy powszechne;
- jednostki samorządu terytorialnego, przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

Program na szczeblu centralnym jest realizowany przez Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w randze sekretarza lub podsekretarza stanu w urzędzie obsługującym tego ministra, któremu przepisami ustawy nałożono obowiązek kierowania Zespołem Monitorującym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na szczeblach wojewódzkich realizatorami Programu są wyznaczeni przez wojewodów Wojewódzcy Koordynatorzy Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) Rada Ministrów do dnia 30 września każdego roku zobowiązana została do składania Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu.

V. Akty prawa krajowego oraz programy wieloletnie

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. *o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego* (Dz. U. z 2014 r. poz. 150),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2014 r. poz. 382),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2012 r. poz. 124),
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 stycznia 1984 r. – *Prawo prasowe* (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji* (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.).

Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- Rządowym Programem Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007–2015;
- Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011–2015;
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii 2011–2016;
- Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011–2015.

VI. Obszary, kierunki i działania Programu

Obszar:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

1.1.1. Prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w ramach zlecenia zadania wskazanemu podmiotowi (ośrodki badania opinii publicznej, ośrodki naukowe).
Wskaźniki:
– corocznie opracowany raport dotyczący diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
Termin realizacji: 2014–2020.

1.1.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy, wojewódzki.
Wskaźniki:
– liczba opracowanych diagnoz.
Termin realizacji: 2014–2020.

1.1.3. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa (art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: wojewodowie za pośrednictwem Wojewódzkich Koordynatorów Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wskaźniki:
- corocznie opracowany raport dotyczący monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaje działań:

1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, które:
- **obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie,**
- **opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,**
- **promują metody wychowawcze bez użycia przemocy (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,**
- **promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc**

Realizatorzy zadania:

a) ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, zagranicznych, a także Minister Sprawiedliwości, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, w tym w ramach zlecenia zadania wskazanemu podmiotowi, we współpracy z mediami, a także organizacjami pozarządowymi, oraz przy współpracy ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a także Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji,
b) jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy, wojewódzki, we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych.

Termin realizacji: 2014–2020.

1.2.2. Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich (art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy i gminny we współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.
Wskaźniki:
- liczba podjętych inicjatyw,
- liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

1.3. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w mediach

Rodzaje działań:

1.3.1. Promowanie w środkach masowego przekazu programów skierowanych do dzieci i młodzieży pozbawionych treści przemocowych

Realizatorzy zadania: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.
Wskaźniki:
- liczba programów dla dzieci i młodzieży, w których nie występuje przemoc,
- liczba programów w środkach masowego przekazu promujących pozbawione treści przemocowych programy kierowane do dzieci i młodzieży.

Termin realizacji: 2014–2020.

1.3.2. Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu

Realizatorzy zadania: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.
Wskaźniki:
- liczba wystąpień Przewodniczącego do nadawców wzywających do zaniechania naruszenia prawa,
- liczba wszczętych postępowań na skutek wystąpień i skarg składanych do KRRiT dotyczących emisji w mediach programów zawierających treści przemocowe.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

Rodzaje działań:

1.4.1. Opracowanie programów osłonowych oraz edukacyjnych i prowadzenie działań, dotyczących zapobiegania przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub z niepełnosprawnościami.

Realizatorzy zadania: ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, oświaty i wychowania.
Wskaźniki:
– liczba programów osłonowych oraz edukacyjnych,
– liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania.
Termin realizacji: 2014–2020.

1.4.2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy.
Wskaźniki:
- liczba opracowanych programów,
- liczba zrealizowanych programów,
- liczba uczestników programów.

Termin realizacji: 2014–2020.

1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, Ministerstwo Zdrowia.
Wskaźniki:
- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- liczba programów,
- liczba osób, którym udzielono porady,
- liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaje działań:

1.5.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny.
Wskaźniki:

- liczba opracowanych i realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

1.5.2. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy.
Wskaźniki:

- liczba opracowanych i realizowanych powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

1.5.3. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: samorząd województwa.
Wskaźniki:
- liczba opracowanych i realizowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

Obszar:

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Cel: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań:

2.1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy

Rodzaje działań:

2.1.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych (art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny.
Wskaźniki:
- liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba utworzonych grup roboczych,
- liczba posiedzeń grup,

– liczba osób objętych pomocą grup roboczych,
– liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.1.2. Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, wojewodowie.
Wskaźniki:

a) corocznie aktualizowane na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej bazy teleadresowe podmiotów realizujących zadania zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
b) corocznie aktualizowane na stronach internetowych wojewodów bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
c) corocznie aktualizowanie rejestru placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz rejestru specjalistycznego poradnictwa.

Termin realizacji:

– punkty a) i b) – zewidencjonowanie: 2014–2015,
– punkty a) i b) – aktualizacja: 2014–2020,
– punkt c): 2014–2020.

2.1.3. Przesyłanie zaktualizowanych baz danych z danego województwa, o których mowa w pkt 2.1.2., prezesowi sądu apelacyjnego, prokuratorowi apelacyjnemu, komendantowi wojewódzkiemu Policji, kuratorowi oświaty oraz organom samorządu terytorialnego do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku

Realizatorzy zadania: wojewodowie.
Wskaźniki:

– liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych baz danych w wersji elektronicznej.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.1.4. Upowszechnienie baz danych, przez podmioty, o których mowa w pkt 2.1.3., w podległych im pionach organizacyjnych

Realizatorzy zadania: prezesi sądów apelacyjnych, prokuratorzy apelacyjni, komendanci wojewódzcy Policji, kuratorzy oświaty.

Wskaźniki:
- liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych baz danych w wersji papierowej i elektronicznej.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.1.5. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym:
- **punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,**
- **ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,**
- **specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,**
- **domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,**
- **ośrodków interwencji kryzysowej,**
- **innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie**

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy.

Wskaźniki:
- liczba utworzonych w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków interwencji kryzysowej, innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zakres i rodzaj świadczonych usług przez ww. placówki,
- liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.1.6. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy, we współpracy z podmiotami lub organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba zlecanych lub wspólnie realizowanych projektów.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

2.2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaje działań:

2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki we współpracy z mediami o zasięgu regionalnym oraz organizacjami pozarządowymi.
Wskaźniki:
- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych,
- liczba lokalnych kampanii społecznych.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy.
Wskaźniki:
- liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaje działań:

2.3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego

Realizatorzy zadania: instytucje państwowe, samorządowe przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi.
Realizowanie wskazanych zadań odbywać się będzie przez pracowników socjalnych w razie potrzeby całodobowo.
Wskaźniki:
- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej (art. 6 ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy.
Wskaźniki:
- liczba gminnych ośrodków wsparcia,
- liczba miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia,
- liczba powiatowych ośrodków wsparcia,
- liczba miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia,
- liczba ośrodków interwencji kryzysowej,
- liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowych miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy.
Wskaźniki:
- liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.4. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do ogólnopolskich całodobowych telefonów zaufania, interwencyjnych (dotyczących zgłoszeń alarmowych o wystąpieniu lub podejrzeniu wystąpienia nagłego zagrożenia życia, zdrowia, środowiska, mienia oraz zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego, przekazana na numery alarmowe obsługiwane w centrum powiadamiania ratunkowego, z zewnętrznych systemów monitoringu albo przy wykorzystaniu innych środków komunikacji, które umożliwiają niezwłoczne przekazanie tej informacji do centrum powiadamiania ratunkowego) **lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz utworzenie całodobowej bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć**

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zdrowia przy wsparciu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw administracji publicznej, organizacje pozarządowe.
Wskaźniki:
- liczba ogólnopolskich telefonów zaufania,
- czas dostępności telefonu,
- liczba rozmów i interwencji.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.5. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki; organizacje pozarządowe.
Wskaźniki:
- liczba lokalnych telefonów zaufania,
- czas dostępności telefonu,
- liczba rozmów i interwencji.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.6. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Realizatorzy zadania: Minister Sprawiedliwości, minister właściwy do spraw wewnętrznych, sądy powszechne, Komenda Główna Policji, jednostki samorządu

terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań,
- liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.7. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy.

Wskaźniki:
- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.8. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne,
- liczba grup terapeutycznych,
- liczba grup wsparcia.

Termin realizacji: 2014–2020.

2.3.9. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny.

Wskaźniki:
- liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów, etc.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania,

– liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych

Rodzaje działań:

2.4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy.

Wskaźniki:

– liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty" z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie,
– liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, u których przemoc w rodzinie ustała,
– liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

Obszar:

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Cel: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań:

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi

Rodzaje działań:

3.1.1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Wskaźniki:
a) corocznie aktualizowane na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej bazy teleadresowe podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
b) corocznie aktualizowane na stronach internetowych powiatów bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
c) liczba informatorów opracowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Termin realizacji:
- punkty a) i b) – zewidencjonowanie: 2014–2015,
- punkty a) i b) – aktualizacja: 2014–2020,
- punkt c): 2014–2020.

3.1.2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z danego powiatu, o których mowa w pkt 3.1.1., właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy.
Wskaźniki:
- przekazanie ww. podmiotom aktualnego informatora w wersji elektronicznej.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów, przez podmioty, o których mowa w pkt 3.1.2., w podległych im pionach organizacyjnych

Realizatorzy zadania: prezesi sądów rejonowych, prokuratorzy rejonowi, komendanci powiatowi/miejscy Policji, organy samorządu terytorialnego – szczebel gminny.
Wskaźniki:
- liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych informatorów w wersji papierowej i elektronicznej,
- umieszczenie informatorów na stronach internetowych ww. podmiotów do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty" przez uprawnione podmioty

Realizatorzy zadania: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia, oświaty, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, jednostki organizacyjne Policji, jednostki oświaty podległe Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Wskaźniki:
- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty",
- liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie,
- liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty", na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie,
- liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.2.2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez:
- **zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie,**
- **stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania,**
- **występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach,**

kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, jednostki organizacyjne Policji, jednostki prokuratury, zespoły kuratorskiej służby sądowej.
Wskaźniki:
- liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie,
- liczba zastosowanych ww. środków zapobiegawczych,
- liczba złożonych wniosków do sądu o zastosowanie ww. środków zapobiegawczych,
- liczba wniosków, w tym z art. 335 § 1 kpk, do sądu w przedmiocie zastosowania ww. środków karnych lub probacyjnych,
- liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd ww. środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego,
- liczba orzeczeń sądowych uwzględniających ww. wnioski w postępowaniu wykonawczym.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.2.3. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych, w szczególności:
- **w zakresie prawa karnego, w odniesieniu do kar, środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,**
- **w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego w przedmiocie władzy rodzicielskiej,**
- **w zakresie prawa cywilnego w przedmiocie nakazu opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, a także eksmisji**

Realizatorzy zadania: Minister Sprawiedliwości, sądy powszechne.
Wskaźniki:
- liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie: osądzonych, skazanych, uniewinnionych, wobec których warunkowo umorzono postępowanie karne oraz wobec których umorzono postępowanie karne,
- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności,
- liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych,
- liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie,
- liczba orzeczeń dotyczących nakazania opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą,

- liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie,
- liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków o zobowiązanie wspólnie zamieszkującego mieszkanie członka rodziny do opuszczenia mieszkania i liczba orzeczeń zobowiązujących ww. członka rodziny do opuszczenia mieszkania.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie

Realizatorzy zadania: Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespoły kuratorskiej służby sądowej, jednostki prokuratury, jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Wskaźniki:

- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.),
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie,
- liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc,
- liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez konsultantów telefonu interwencyjno-informacyjnego prowadzonego przez PARPA o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaje działań:

3.3.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: samorząd województwa.
Wskaźniki:
- liczba ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2016.

3.3.2. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych (art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej z możliwością współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Wskaźniki:
- liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.3.3. Zwiększanie udziału osób skazanych przez sąd za przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych poprzez wzrost liczby wniosków kierowanych do sądu w tym przedmiocie

Realizatorzy zadania: jednostki organizacyjne prokuratury, kuratorska służba sądowa, Centralny Zarząd Służby Więziennej.
Wskaźniki:
- liczba wniosków prokuratora, w tym z art. 335 § 1 kpk o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba wniosków prokuratora o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego,
- liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego,
- liczba wniosków dyrektorów zakładów karnych do sądu penitencjarnego o nałożenie obowiązku uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych po odbyciu kary, w przypadku udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia,

jeżeli skazany nie został objęty takim programem w trakcie pobytu w zakładzie karnym.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.3.4. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wykonania tego typu orzeczeń

Realizatorzy zadania: Minister Sprawiedliwości, sądy powszechne, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Wskaźniki:

- liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba skierowań do uczestnictwa w ww. oddziaływaniach dla tych osób,
- liczba osób przystępujących do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba osób, które ukończyły oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.3.5. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy.

Wskaźniki: coroczne raporty wskazujące:

- liczbę podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- liczbę osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- liczbę osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.3.6. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, Minister Sprawiedliwości, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, Centralny Zarząd Służby Więziennej.

Wskaźniki:
- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie,
- liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym, które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

3.4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań

Rodzaje działań:

3.4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych,
- liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne.

Termin realizacji: 2014–2020.

3.4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:
- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2014–2020.

Obszar:

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunki działań:

4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaje działań:

4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Komenda Główna Policji, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, sądy okręgowe, uczelnie.
Wskaźniki:
- liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia właściwych treści do programów kształcenia zawodowego,
- liczba realizowanych programów,
- liczba osób objętych treściami programowymi.

Termin realizacji: 2014–2020.

4.1.2. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów doskonalenia zawodowego i ich realizacja

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Edukacji Narodowej.
Wskaźniki:
- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba uczestników szkoleń.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

4.2.1. Opracowanie oraz wydawanie wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
Wskaźniki:
- wytyczne do prowadzenia szkoleń.

Termin realizacji: 2015, 2017, 2019.

4.2.2. Opracowywanie i wydawanie wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: Prokuratura Generalna.
Wskaźniki:
- wytyczne dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Termin realizacji: 2015, 2017, 2019.

4.2.3. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, dla osób realizujących te zadania (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: wojewodowie.
Wskaźniki:
- opracowane materiały instruktażowe, zalecenia i procedury w każdym województwie.

Termin realizacji: 2014–2020.

4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez:
- **utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie**

województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych,
- **nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,**
- **przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb**

Realizatorzy zadania: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuratura Generalna, Komenda Główna Policji, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wojewodowie, samorząd województwa, komendy wojewódzkie Policji, sądy okręgowe, prokuratury apelacyjne, zakłady karne.
Wskaźniki:
- umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych właściwych instytucji bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa,
- liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

4.3.1. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne, o których mowa w punkcie 4.2.1. dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym przedstawicieli:
- **jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,**
- **gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,**
- **Policji,**
- **oświaty,**
- **ochrony zdrowia,**
- **sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych,**
- **służby więziennej,**
- **innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych** (art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Realizatorzy zadania: samorząd województwa.
Wskaźniki:
- liczba szkoleń w każdym województwie,
- liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb lub podmiotów.

Termin realizacji: 2014–2020.

4.3.2. Opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie

Realizatorzy zadania: Komenda Główna Policji, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Wskaźniki:
- liczba szkoleń,
- liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb.

Termin realizacji: 2014–2020.

Kierunki działań:

4.4. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

4.4.1. Organizowanie ogólnopolskiej konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Realizatorzy zadania: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
Wskaźniki:
- liczba zorganizowanych konferencji,
- liczba osób uczestniczących w konferencji.

Termin realizacji: 2014–2020.

4.4.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki.

Wskaźniki:
- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

Termin realizacji: 2014–2020.

VII. Przewidywane skutki finansowe

Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie została zaprojektowana na lata 2014–2020.

Budżet Programu w trakcie jego funkcjonowania będzie kształtował się następująco:

− diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	550 000 zł
− ogólnopolska Kampania Społeczna	540 000 zł
− ogólnopolska Konferencja	350 000 zł
− utworzenie dwóch specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	400 000 zł
− utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	94 884 000 zł
− badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	200 000 zł
− realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	28 116 000 zł
− realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	3 553 000 zł
− badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	100 000 zł
− badanie skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	150 000 zł
− dofinansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5 200 000 zł
− ewaluacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	100 000 zł
− utworzenie całodobowej, bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć	1 360 000 zł
Razem	135 503 000 zł

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

IX. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Każdy z organów na szczeblu centralnym odpowiedzialnych za monitorowanie Programu raz na rok będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu w oparciu o dane przekazane przez podległe jednostki.

Dane te będą opracowywane przez gminy, powiaty, województwa samorządowe i wojewodów. Następnie za pośrednictwem systemów informatycznych przekazywane będą na szczebel centralny.

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie każdego roku do 30 września Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zobowiązane jest do opracowania i przekazania do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu. Wskazane powyżej dane będą stanowić składową tego sprawozdania.

Ponadto na stronach internetowych wszystkich resortów zaangażowanych w realizację Programu i jednostek im podległych, zamieszczone będą najważniejsze informacje wynikające z monitorowania i sprawozdawczości Programu.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań, która w szczególności dotyczyć będzie:

- instytucji pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- form udzielanej pomocy takim osobom;
- form działań kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wzór do rocznego Sprawozdania z realizacji Programu został zawarty w załączniku nr 3.

W sprawozdawczości zostaną także zawarte wkłady merytoryczne z realizacji działań wynikających z Programu opracowane przez resorty zaangażowane w jego realizację.

Sprawozdanie będzie zawierało podsumowanie i wnioski płynące z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym. Określone zostaną również priorytety i trendy w zakresie przyszłych zadań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji Programu dostępne będą na stronach internetowych podmiotów zaangażowanych w działania bazy zawierające dane instytucji, z których usług mogą skorzystać osoby dotknięte przemocą w rodzinie oraz osoby stosujące przemoc w rodzinie. W ramach monitorowania bazy te będą aktualizowane raz w roku.
Ponadto w trakcie realizacji Programu zostanie dokonane badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (w 2019 r.), badanie skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (w 2019 r.) oraz badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (w 2020 r.).

Program w roku w 2020 objęty zostanie również działaniami ewaluacyjnymi, które zostaną zlecone firmie zewnętrznej. Firma ta, w oparciu o opracowaną matrycę logiczną programu, dokona oceny wyników działań oraz ryzyka, co pozwoli reagować na sytuacje nietypowe czy też wymagające podjęcia niezaplanowanych działań.

Matryca logiczna – cele i planowane działania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020

Matryca logiczna (Logical Framework Approach – LFA) uszczegóławia i porządkuje Program. Pozwala na precyzyjne określenie skruktury, sprawdzenie wewnętrznej spójności, wpływu, rezultatów i wyników. Układ (logika) pionowy matrycy określa, co Program ma osiągnąć, wyjaśnia związki przyczynowe. Logika pozioma odnosi się do mierzenia efektów projektu i działań używanych w trakcie jego realizacji, poprzez określenie kluczowych wskaźników pomiaru i źródeł ich pochodzenia.

	Logika interwencji	Kluczowe wskaźniki Programu	Wartość wskaźnika								Źródła weryfikacji	Czynniki zewnętrzne/ryzyko
			bazowa 2011	pośrednia 2014	pośrednia 2015	pośrednia 2016	pośrednia 2017	pośrednia 2018	pośrednia 2019	docelowa 2020		
Cel główny	zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą całodobową	7 569	7 493	7 418	7 344	7 271	7 199	7 128	7 057	sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014–2020	– brak możliwości łatwego dostępu do skorzystania z placówek świadczących całodobową pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – ograniczenie środków finansowych na realizację zadania może doprowadzić do nieosiągnięcia celu – niewywiązanie się wykonawcy z realizacji zadania
		procent osób doznających przemocy na obszarze Polski	39 %	38 %	X	X	X	X	31 %	31%	„Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: przemoc w rodzinie z perspektywy dorosłej populacji Polski – 2011 r.” diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie 2014 r. i 2019 r.	
Cele szczegółowe	zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba opracowanych i realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	2 040	2 060	2 100	2 163	2 247	2 357	2 472	2 479	sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	– brak środków finansowych na realizację zadania może doprowadzić do nieosiągnięcia celu – określenie innych priorytetów dla realizacji zadań własnych samorządu lokalnego gminnego, powiatowego, województwa
		liczba opracowanych i realizowanych powiatowych	270	283	297	312	327	343	361	380	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r.	

		programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie									sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014–2020	
		liczba opracowanych i realizowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	13	14	14	15	15	16	16	16	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	
	zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, które stworzyły miejsca noclegowe dla osób doznających przemocy w rodzinie	35	37	37	37	37	37	37	37	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	– brak środków finansowych na realizację zadania może doprowadzić do nieosiągnięcia celu – niechęć osób dotkniętych przemocą w rodzinie wynikająca ze stereotypów społecznych w odniesieniu do możliwości szukania pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zmiany w zakresie przepisów prawa dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty”
		liczba utworzonych zespołów interdyscyplinar-nych	2 278	2 300	2 323	2 346	2 369	2 415	2 463	2 479	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. Sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	– niewystarczająca liczba przedstawicieli i służb w realizację zadań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie niechęć osób dotkniętych przemocą w rodzinie wynikająca

		liczba sporządzonych ogółem formularzy „Niebieskich Kart - A”	18 857	19 799	20 789	21 829	22 920	25 212	27 734	31 894	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	ze stereotypów społecznych w odniesieniu do możliwości szukania pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
		liczba sporządzonych ogółem formularzy „Niebieskich Kart – C”	7 119	7 830	8 613	9 475	10 422	11 465	12 611	13 872	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. Sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	
	zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych	4 700	4700	4 700	4 700	4 720	4 750	4 800	4 850	sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	– brak środków finansowych na realizację zadania może doprowadzić do nieosiągnięcia celu – zbyt mała liczba osób stosujących przemoc w rodzinie kierowana do udziału w programach oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych oraz w programach psychologiczno--terapeutycznych – odmowa uczestnictwa przez osoby stosujące prze moc w rodzinie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych oraz w programach psychologiczno--terapeutycznych
		liczba osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczących w programach psychologiczno--terapeutycznych	0	0	0	0	500	1 000	1 200	1 500	brak źródła weryfikacji – nowe zadanie sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	
		liczba sporządzonych ogółem formularzy „Niebieskich Kart – D”	5 112	5 623	6 185	6 804	7 484	8 232	9 056	9 961	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	

												– zmiany w zakresie przepisów prawa dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty” – ograniczone środki finansowe w budżecie
	zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziała-nia przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług	liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla przedstawicieli służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5 310	5 841	6 425	7 067	7 774	8 551	9 406	10 347	Sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	– niewywiązanie się wykonawcy z realizacji zadania – brak chętnych osób do udziału w szkoleniu, konferencji, oddziaływań w formie poradnictwa i wsparcia psychologicznego – oferowana propozycja programowa szkoleń, konferencji, poradnictwa i wsparcia psychologicznego nieadekwatna do potrzeb uczestników
		liczba osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc oddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego (superwizja, coaching, grupy wsparcia)	0	200	300	450	675	1 012	1 518	2 278	brak źródła weryfikacji – nowe zadanie sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	
		liczba osób uczestniczących w konferencji organizowanej przez MPiPS	100	110	120	130	140	150	150	150	sprawozdanie z realizacji Programu za 2011 r. sprawozdania z realizacji Programu za lata 2014 –2020	

Oczekiwane rezultaty	wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą
	zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy
	podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
	wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie
Działania	rozwój działań profilaktycznych skierowanych do osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy w rodzinie w tym poprzez realizację gminnych i powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar oraz wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	cykliczne przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie
	realizacja kampanii społecznych, informacyjnych
	rozwój infrastruktury świadczącej całodobową pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
	realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
	realizacja szkoleń, konferencji oraz oddziaływań w formie poradnictwa dla służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Załącznik nr 1

Harmonogram działań Programu
obszary, kierunki i rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne, terminy realizacji

Nazwa obszaru	Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji Zakres finansowania działań
1. Profilaktyka i edukacja społeczna	1.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie	1.1.1. Prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– corocznie opracowany raport dotyczący diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		1.1.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	– liczba opracowanych diagnoz	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy, wojewódzki	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		1.1.3. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa (art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– corocznie opracowany raport dotyczący monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa	wojewodowie za pośrednictwem Wojewódzkich Koordynatorów Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

	1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy)	1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, które: – obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie, – opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, – promują metody wychowawcze bez użycia przemocy (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, – promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronie i pomocy dla osób doznających przemocy oraz interwencji wobec osób stosujących przemoc	— liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych	ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, zagranicznych, a także Minister Sprawiedliwości, Pełnomocnik ds. Równego Traktowania, w tym w ramach zlecenia zadania wskazanemu podmiotowi, we współpracy z mediami, a także organizacjami pozarządowymi, oraz przy współpracy ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a także Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy, wojewódzki, we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi.	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		1.2.2. Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich (art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba podjętych inicjatyw, – liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy i gminny we współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
	1.3. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w mediach	1.3.1. Promowanie w środkach masowego przekazu programów skierowanych do dzieci i młodzieży pozbawionych treści przemocowych	– liczba programów dla dzieci i młodzieży, w których nie występuje przemoc, – liczba programów w środkach masowego przekazu promujących pozbawione treści przemocowych programy kierowane do dzieci i młodzieży	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		1.3.2. Ograniczanie zjawiska przemocy w środkach masowego przekazu	– liczba wystąpień Przewodniczącego do nadawców wzywające do zaniechania naruszenia prawa, – liczba wszczętych postępowań na skutek wystąpień i skarg składanych do KRRiT dotyczących emisji w mediach programów zawierających treści przemocowe	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

	1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	1.4.1. Opracowanie programów osłonowych oraz edukacyjnych i prowadzenie działań, dotyczących zapobiegania przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub z niepełnosprawnościami	liczba programów osłonowych oraz edukacyjnych – liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania.	ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, oświaty i wychowania	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		1.4.2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba opracowanych programów, – liczba zrealizowanych programów – liczba uczestników programów	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	– liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – liczba programów, – liczba osób, którym udzielono porady – liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, Ministerstwo Zdrowia	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

	1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 2 ustawy)	1.5.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba opracowanych i realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, – liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		1.5.2. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba opracowanych i realizowanych powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, – liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		1.5.3. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba opracowanych i realizowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie, – liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie	samorząd województwa	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetu samorządu województwa)

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy)	2.1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy	2.1.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych (art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych, – liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, – liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych – liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych, – liczba utworzonych grup roboczych, – liczba posiedzeń grup – liczba osób objętych pomocą grup roboczych – liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.1.2. Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	– a) corocznie aktualizowane na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej bazy teleadresowe podmiotów realizujących zadania zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	zewidencjonowanie – 2014–2015 aktualizacja – 2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
			– b) corocznie aktualizowane na stronach internetowych wojewodów bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,	wojewodowie	zewidencjonowanie – 2014–2015 aktualizacja – 2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

			– c) corocznie aktualizowanie rejestru placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz rejestru specjalistycznego poradnictwa	wojewodowie	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		2.1.3. Przesyłanie zaktualizowanych baz danych z danego województwa, o których mowa w pkt 2.1.2. prezesowi sądu apelacyjnego, prokuratorowi apelacyjnemu, komendantowi wojewódzkiemu Policji, kuratorowi oświaty oraz organom samorządu terytorialnego do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku	– liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych baz danych w wersji elektronicznej	wojewodowie	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		2.1.4. Upowszechnienie baz danych, przez podmioty, o których mowa w pkt 2.1.3. w podległych im pionach organizacyjnych	– liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych baz danych w wersji papierowej i elektronicznej	prezesi sądów apelacyjnych, prokuratorzy apelacyjni, komendanci wojewódzcy Policji, kuratorzy oświaty	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		2.1.5. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: – punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, – domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, – ośrodków interwencji kryzysowej, – innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	– liczba utworzonych w danym roku punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków interwencji kryzysowej, innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – zakres i rodzaj świadczonych usług przez ww. placówki – liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.1.6. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	– liczba zlecanych lub wspólnie realizowanych projektów	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy, we współpracy z podmiotami lub organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

	2.2.Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy)	2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	– liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, – liczba lokalnych kampanii społecznych	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki we współpracy z mediami o zasięgu regionalnym oraz organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	– liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – liczba osób uczestniczących w zajęciach	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
	2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2.3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	– liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz w danej instytucji – liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji	instytucje państwowe, samorządowe przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi Realizowanie wskazanych zadań odbywać się będzie przez pracowników socjalnych w razie potrzeby całodobowo	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		2.3.2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej (art. 6 ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba gminnych ośrodków wsparcia, – liczba miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia, – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia, – liczba powiatowych ośrodków wsparcia, – liczba miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia, – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia, – liczba ośrodków interwencji kryzysowej, – liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.3.3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowych miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	– liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, – liczba miejsc w specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w rodzinie, – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		2.3.4. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do ogólnopolskich całodobowych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz utworzenie całodobowej bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć.	– liczba ogólnopolskich telefonów zaufania, – czas dostępności telefonu, – liczba rozmów i interwencji	minister właściwy do spraw zdrowia przy wsparciu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw administracji publicznej, organizacje pozarządowe	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		2.3.5. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	– liczba lokalnych telefonów zaufania, – czas dostępności telefonu, – liczba rozmów i interwencji	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki; organizacje pozarządowe	2014–2020 (działania będą w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.3.6. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	– liczba przyjaznych pokoi przesłuchań, – liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań	Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, minister właściwy do spraw wewnętrznych, sądy powszechne, prokuratury, Komenda Główna Policji, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		2.3.7. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.3.8. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	– liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie, – liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne – liczba grup terapeutycznych, – liczba grup wsparcia	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		2.3.9. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	– liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów, etc.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania, – liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

	2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych	2.4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	– liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, – liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, u których przemoc w rodzinie ustała, – liczba osób, które w wyniku oddziaływań nie powróciły do stosowania przemocy w rodzinie, – liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje	3.1.1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	– corocznie aktualizowane na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej bazy teleadresowe podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	zewidencjonowanie – 2014–2015; aktualizacja – 2014–2020 – (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

	pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi		– corocznie aktualizowane na stronach internetowych powiatów oraz gmin bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	zewidencjonowanie – 2014–2015; aktualizacja – 2014–2020 – (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
			– liczba informatorów opracowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
		3.1.2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z danego powiatu, o których mowa w pkt. 3.1.1. właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku	– przekazanie ww. podmiotom aktualnego informatora w wersji elektronicznej	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów, przez podmioty, o których mowa w pkt 3.1.2. w podległych im pionach organizacyjnych	– liczba przekazanych ww. podmiotom aktualnych informatorów w wersji papierowej i elektronicznej, – umieszczenie informatorów na stronach internetowych ww. podmiotów do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	prezesi sądów rejonowych, prokuratorzy rejonowi, komendanci powiatowi/miejscy Policji, organy samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy i gminny	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

	3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	– liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę, – liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, – liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie, – liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań, – liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, – liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, – liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia, oświaty, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych zespoły interdyscyplinarne/ grupy robocze, jednostki organizacyjne Policji, jednostki oświaty podległe MKiDN	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		3.2.2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: – zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie, – stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania, – występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	– liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie, – liczba zastosowanych ww. środków zapobiegawczych, – liczba złożonych wniosków do sądu o zastosowanie ww. środków zapobiegawczych, – liczba wniosków, w tym z art. 335 § 1 kpk, do sądu w przedmiocie zastosowania ww. środków karnych lub probacyjnych, – liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd ww. środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego, – liczba orzeczeń sądowych uwzględniających ww. wnioski w postępowaniu wykonawczym	minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, jednostki organizacyjne Policji, jednostki prokuratury, zespoły kuratorskiej służby sądowej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		3.2.3. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych, w szczególności: – w zakresie prawa karnego, w odniesieniu do kar, środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, – w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego w przedmiocie władzy rodzicielskiej, – w zakresie prawa cywilnego w przedmiocie nakazu opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, a także eksmisji	– liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie: osądzonych, skazanych, uniewinnionych, wobec których warunkowo umorzono postępowanie karne oraz wobec których umorzono postępowanie karne, – liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności, – liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych, – liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie, – liczba orzeczeń dotyczących nakazania opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, – liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie, – liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków o zobowiązanie wspólnie zamieszkującego mieszkanie członka rodziny do opuszczenia mieszkania i liczba orzeczeń zobowiązujących ww. członka rodziny do opuszczenia mieszkania	Minister Sprawiedliwości, sądy powszechne	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	– liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy), – liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie, – liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc, – liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez konsultantów telefonu interwencyjno-informacyjnego prowadzonego przez PARPA o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespoły kuratorskiej służby sądowej, jednostki prokuratury, jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
	3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań	3.3.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	samorząd województwa	2014–2016 (działania będą realizowane w ramach budżetu samorządu województwa

	korekcyjno- -edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy)	3.3.2. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych (art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno- -edukacyjnych	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej z możliwością współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		3.3.3. Zwiększanie udziału osób skazanych przez sąd za przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych poprzez wzrost liczby wniosków kierowanych do sądu w tym przedmiocie	– liczba wniosków prokuratora, w tym z art. 335 § 1 kpk o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, – liczba wniosków prokuratora o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego, – liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego, – liczba wniosków dyrektorów zakładów karych do sadu penitencjarnego o nałożenie obowiązku uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych po odbyciu kary, w przypadku udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia, jeżeli skazany nie został objęty takim programem w trakcie pobytu w zakładzie karnym	jednostki organizacyjne prokuratury, kuratorska służba sądowa, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		3.3.4. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wykonania tego typu orzeczeń	– liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, – liczba skierowań do uczestnictwa w ww. programach dla tych osób oraz liczba osób, które przystąpiły, a w tym ukończyły w całości ww. programy	Minister Sprawiedliwości, sądy powszechne, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		3.3.5. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	– liczbę podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, – liczbę osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, – liczbę osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, Minister Sprawiedliwości, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, Centralny Zarząd Służby Więziennej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

		3.3.6. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	– liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, – liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym, które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, Minister Sprawiedliwości, jednostki samorządu terytorialnego – szczebel powiatowy, Służba Więzienna	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)
	3.4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań	3.4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	– liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, – liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		3.4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	– liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny i powiatowy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania	4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	– liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia właściwych treści do programów kształcenia zawodowego, – liczba realizowanych programów, – liczba osób objętych treściami programowymi	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Komenda Główna Policji, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, sądy okręgowe, uczelnie	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		4.1.2. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów doskonalenia zawodowego i ich realizacja.	– liczba przeprowadzonych szkoleń – liczba uczestników szkoleń	Ministerstwo Edukacji Narodowej	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
	4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	4.2.1. Opracowanie oraz wydawanie wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– wytyczne do prowadzenia szkoleń	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	2015, 2017, 2019 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

		4.2.2. Opracowywanie i wydawanie wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	— wytyczne dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury	Prokuratura Generalna	2015, 2017, 2019 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		4.2.3. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, dla osób realizujących te zadania (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	— opracowane materiały instruktażowe, zalecenia i procedury w każdym województwie	wojewodowie	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: – utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych, – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	– umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych właściwych instytucji bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa, — liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	wojewodowie, samorząd województwa, komendy wojewódzkie Policji, sądy okręgowe, prokuratury apelacyjne, zakłady karne, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych oraz w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

	4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.3.1. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne, o których mowa w pkt 4.2.1., dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w tym przedstawicieli: – jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, – gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, – Policji, – oświaty, – ochrony zdrowia, – sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych, – służby więziennej, – innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych (art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)	– liczba szkoleń w każdym województwie, liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb lub podmiotów	samorząd województwa	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		4.3.2. Opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie	– liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb	Komenda Główna Policji, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)

	4.4. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.4.1. Organizowanie ogólnopolskiej konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	– liczba zorganizowanych konferencji, – liczba osób uczestniczących w konferencji	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych częściach budżetowych)
		4.4.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	– liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki	2014–2020 (działania będą realizowane w ramach budżetów jednostek samorządu terytorialnego)

Załącznik nr 2

Nakłady budżetu państwa na lata 2014–2020 w związku z uchwaleniem Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący*	Nakłady budżetu państwa 2014 r.	Nakłady budżetu państwa 2015 r.	Nakłady budżetu państwa 2016 r.	Nakłady budżetu państwa 2017 r.	Nakłady budżetu państwa 2018 r.	Nakłady budżetu państwa 2019 r.	Nakłady budżetu państwa 2020 r.	Razem nakłady budżetu państwa na poszczególne zadania
1	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w tym m.in.: – opracowanie metod narzędzi badawczych, – przeprowadzenie badań – opracowanie raportów końcowych, – prezentacja raportów podczas ogólnopolskiej konferencji	**MPiPS**	X	150 000 zł	X	200 000 zł	X	200 000 zł	X	**550 000 zł**
2	Ogólnopolska Kampania Społeczna w tym m.in.: – opracowanie i wyprodukowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, – dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, – wyprodukowanie spotów radiowych lub telewizyjnych, – emisja spotów w mediach, – opracowanie i wydanie publikacji naukowych, – dystrybucja publikacji naukowych	**MPiPS**	120 000 zł	X	120 000 zł	X	150 000 zł	X	150 000 zł	**540 000 zł**
3	Ogólnopolska Konferencja dla przedstawicieli instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w tym m.in.: – zapewnienie dla	**MPiPS**	50 000 zł	50 000 zł	50 000 zł	50 000 zł	50 000 zł	50 000 zł	50 000 zł	**350 000 zł**

	uczestników konferencji materiałów informacyjno--edukacyjnych; – zapewnienie dla uczestników konferencji miejsc noclegowych, wyżywienia, transportu; – wynagrodzenie dla prelegentów									
4	Utworzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	**W**	X	X	X	X	1 ośrodek x 200 000 zł = **200 000 zł**	1 ośrodek x 200 000 zł = **200 000 zł**	X	**400 000 zł**
5	Bieżące utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	**W**	35 ośrodków x 12 m-cy x 29 000 zł = **12 180 000 zł**	35 ośrodków x 12 m-cy x 29 000 zł = **12 180 000 zł**	35 ośrodków x 12 m-cy x 29 000 zł = **12 180 000 zł**	35 ośrodków x 12 m-cy x 32 000 zł = **13 440 000 zł**	36 ośrodków x 12 m-cy x 32 000 zł = **13 824 000 zł**	37ośrodków x 12 m-cy x 35 000 zł = **15 540 000 zł**	37ośrodków x 12 m-cy x 35 000 zł = **15 540 000 zł**	**94 884 000 zł**
6	Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w tym między innymi: – opracowanie metod i narzędzi badawczych; – przeprowadzenie badań; – opracowanie raportów końcowych; – prezentacja raportów podczas ogólnopolskiej konferencji	**MPiPS**	X	X	X	X	X	200 000 zł	X	**200 000 zł**
7	Realizacja programów oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	**W**	4 705 sprawców x 846 zł = **3 980 000 zł**	4 705 sprawców x 846 zł = **3 980 000 zł**	4 705 sprawców x 846 zł = **3 980 000 zł**	4 720 sprawców x 846 zł = **3 993 000 zł**	4 750 sprawców x 846 zł = **4 019 000 zł**	4 800 sprawców x 846 zł = **4 061 000 zł**	4 850 sprawców x 846 zł = **4 103 000 zł**	**28 116 000 zł**
8	Realizacja programów psychologiczno--terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	**W**	X	X	X	500 sprawców x 846 zł = **423 000 zł**	1 000 sprawców x 846 zł = **846 000 zł**	1 200 sprawców x 846 zł = **1 015 000 zł**	1 500 sprawców x 846 zł = **1 269 000 zł**	**3 553 000 zł**
9	Badanie skuteczności oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w tym między innymi:	**MPiPS**	X	X	X	X	X	150 000 zł	X	**150 000zł**

	– opracowanie metod i narzędzi badawczych; – przeprowadzenie badań; – opracowanie raportów końcowych; – prezentacja raportów podczas ogólnopolskiej konferencji									
10	Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w tym między innymi: – opracowanie metod i narzędzi badawczych; – przeprowadzenie badań; – opracowanie raportów końcowych; – prezentacja raportów podczas ogólnopolskiej konferencji	**MPiPS**	X	X	X	X	X	X	100 000 zł	**100 000 zł**
11	Dofinansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	**W**	16 woj. x 15 000 zł = **240 000 zł**	16 woj. x 15 000 zł = **240 000 zł**	16 woj. x 15 000 zł = **240 000 zł**	16 woj. x 30 000 zł = **480 000 zł**	16 woj. x 50 000 zł = **800 000 zł**	16 woj. x 100 000 zł = **1 600 000 zł**	16 woj. x 100 000 zł = **1 600 000 zł**	**5 200 000 zł**
12	Ewaluacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	**MPiPS**	X	X	X	X	X	X	100 000 zł	**100 000 zł**
13	Utworzenie całodobowej, bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć	**MZ**	X	X	X	340 000 zł	340 000 zł	340 000 zł	340 000 zł	**1 360 000 zł**
RAZEM		**MPiPS**	**170 000 zł**	**200 000 zł**	**170 000 zł**	**250 000 zł**	**200 000 zł**	**600 000 zł**	**400 000 zł**	**1 990 000 zł**
RAZEM		**W**	**16 400 000 zł**	**16 400 000 zł**	**16 400 000 zł**	**18 336 000 zł**	**19 689 000 zł**	**22 416 000 zł**	**22 512 000 zł**	**132 153 000 zł**
RAZEM		**MZ**	**0 zł**	**0 zł**	**0 zł**	**340 000 zł**	**340 000 zł**	**340 000 zł**	**340 000 zł**	**1 360 000 zł**
OGÓŁEM			**16 570 000 zł**	**16 600 000 zł**	**16 570 000 zł**	**18 926 000 zł**	**20 229 000 zł**	**23 356 000 zł**	**23 252 000 zł**	**135 503 000 zł**

* MPiPS – Minister Pracy i Polityki Społecznej, W – Wojewoda, MZ – Minister Zdrowia

Załącznik nr 3

Wzór do rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
1. Profilaktyka i edukacja społeczna
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ministerstwo Sprawiedliwości
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Prokuratura Generalna
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ministerstwo Zdrowia
1. Profilaktyka i edukacja społeczna
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Ministerstwo Edukacji Narodowej
1. Profilaktyka i edukacja społeczna
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

<table>
<tr><td colspan="3">MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Nazwa i adres
jednostki sprawozdawczej</td><td rowspan="2">SPRAWOZDANIE
z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I–XII

..... r.</td><td>Adresat</td></tr>
<tr><td>Przekazać/wysłać

do dnia ……</td></tr>
</table>

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

1.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny/wartość wskaźnika				
		MPiPS	Wojewoda	Samorząd Województwa	Powiat	Gmina
1.1.1. Prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie	corocznie opracowany raport dotyczący diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie		X	X	X	X
1.1.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	liczba opracowanych diagnoz	X	X			
1.1.3. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa	coroczny raport	X		X	X	X

1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny				
		MPiPS	Wojewoda	Samorząd Województwa	Powiat	Gmina
1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich kampanii społecznych	liczba kampanii		X	X	X	X
1.2.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych	liczba kampanii	X	X			

1.2.2. Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich	liczba osób, którym udzielono informacji	X	X	X		
	liczba podjętych inicjatyw	X	X	X		

1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		MPiPS	Powiaty	Gminy
1.4.1. Opracowanie programów osłonowych oraz edukacyjnych i prowadzenie działań, dotyczących zapobiegania przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub z niepełnosprawnościami	liczba opracowanych programów osłonowych		X	X
	liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania		X	X
1.4.2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	liczba opracowanych programów	X		X
	liczba zrealizowanych programów	X		X
	liczba uczestników programów	X		X
1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez	liczba placówek	X	X	
	liczba programów	X	X	

działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	liczba osób	ogółem		X	X	
		w tym kobiety	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	
			w tym starsze	X	X	
		w tym mężczyźni	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawni	X	X	
			w tym starsi	X	X	

1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		Samorząd Województwa	Powiat	Gmina
1.5.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	liczba opracowanych programów	X	X	
	liczba uchylonych uchwał	X	X	
1.5.2. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	liczba opracowanych programów	X		X
	liczba uchylonych uchwał	X		X
1.5.3. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie	liczba opracowanych programów		X	X
	liczba uchylonych uchwał		X	X

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
2.1. Rozwój infrastruktury

Rodzaj działania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny			
				MPiPS	Wojewoda	Powiat	Gmina
2.1.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych			X	X	X	
	liczba posiedzeń zespołów			X	X	X	
	liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	ogółem		X	X	X	
		w tym kobiety	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	X	
			w tym starsze	X	X	X	
		w tym mężczyźni	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawni	X	X	X	
			w tym starsi	X	X	X	
		w tym dzieci	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	X	
	liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych			X	X	X	
	liczba utworzonych grup roboczych			X	X	X	
	liczba posiedzeń grup			X	X	X	
	liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem		X	X	X	
		w tym kobiety	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	X	
			w tym starsze	X	X	X	
		w tym mężczyźni	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawni	X	X	X	
			w tym starsi	X	X	X	
		w tym dzieci	ogółem	X	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	X	
	liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych			X	X	X	

2.1.2. Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	a) aktualizacja na stronach internetowych bazy danych podmiotów realizujących zadania zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie		X	X	X
	b) aktualizacja na stronach internetowych bazy danych podmiotów oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie	X		X	X
	c) aktualizacja rejestru placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz rejestru specjalistycznego poradnictwa	X		X	X
2.1.3. Przesyłanie zaktualizowanych baz danych z danego województwa do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku	liczba przekazanych aktualnych baz danych	X		X	X

Rodzaj działania	**Wskaźnik**	**Nazwa instytucji**	**Podmiot odpowiedzialny**	
			Powiat	**Gmina**
2.1.5. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	liczba utworzonych w danym roku	punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie		
		ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie		
		specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie		X
		domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży		
		ośrodków interwencji kryzysowej		
		innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie		

Rodzaj działania	Wskaźnik	Nazwa instytucji	osoby dotknięte przemocą w rodzinie korzystające z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie		Podmiot odpowiedzialny	
					Powiat	Gmina
2.1.5. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	ogółem			X
			w tym kobiety	ogółem		X
				w tym niepełnosprawne		X
				w tym starsze		X
			w tym mężczyźni	ogółem		X
				w tym niepełnosprawne		X
				w tym starsze		X
			w tym dzieci	ogółem		X
				w tym niepełnosprawne		X

		domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		ośrodków interwencji kryzysowej	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		

Rodzaj działania	Wskaźnik	Nazwa instytucji	osoby dotknięte przemocą w rodzinie korzystające z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie		Podmiot odpowiedzialny	
					Powiat	Gmina
2.1.5. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	w tym liczba osób korzystających z miejsc całodobowych z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawni		
				w tym starsi		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	ogółem			X
			w tym kobiety	ogółem		X
				w tym niepełnosprawne		X
				w tym starsze		X
			w tym mężczyźni	ogółem		X
				w tym niepełnosprawni		X
				w tym starsi		X
			w tym dzieci	ogółem		X
				w tym niepełnosprawne		X
		domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawni		
				w tym starsi		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		

		ośrodków interwencji kryzysowej	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawni		
				w tym starsi		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
		innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem			
			w tym kobiety	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		
				w tym starsze		
			w tym mężczyźni	ogółem		
				w tym niepełnosprawni		
				w tym starsi		
			w tym dzieci	ogółem		
				w tym niepełnosprawne		

Rodzaj działania	**Wskaźnik**	**Podmiot odpowiedzialny**			
		MPiPS	**Wojewoda**	**Powiat**	**Gmina**
2.1.6. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	liczba zlecanych i wspólnie realizowanych projektów				

2.2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		Samorząd Województwa	Powiat	Gmina
2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych			
	liczba lokalnych kampanii społecznych			
2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	X		
	liczba osób uczestniczących w zajęciach	X		

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny		
				Samorząd Województwa	Powiat	Gmina
2.3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie			X		
	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem		X		
		w tym	medycznego	X	X	
			psychologicznego	X	X	
			prawnego	X	X	
			socjalnego	X	X	
			zawodowego i rodzinnego	X	X	
2.3.2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą	liczba gminnych ośrodków wsparcia			X	X	
	liczba miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia			X	X	

w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia, w tym całodobowych, oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	w tym z miejscami całodobowymi			X	X	
	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w gminnych ośrodkach wsparcia	ogółem		X	X	
		w tym kobiety	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	
			w tym starsze	X	X	
		w tym mężczyźni	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawni	X	X	
			w tym starsi	X	X	
		w tym dzieci	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	
	liczba powiatowych ośrodków wsparcia			X		X
	liczba miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia			X		X
	w tym z miejscami całodobowymi			X		X
	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w powiatowych ośrodkach wsparcia	ogółem		X		X
		w tym kobiety	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawne	X		X
			w tym starsze	X		X
		w tym mężczyźni	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawni	X		X
			w tym starsi	X		X
		w tym dzieci	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawne	X		X
	liczba ośrodków interwencji kryzysowej			X		
	liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej			X		
	w tym z miejscami całodobowymi			X		
	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które	ogółem		X		
		w tym kobiety	ogółem	X		
			w tym niepełnosprawne	X		

	skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej		w tym starsze	X		
		w tym mężczyźni	ogółem	X		
			w tym niepełnosprawni	X		
			w tym starsi	X		
		w tym dzieci	ogółem	X		
			w tym niepełnosprawne	X		
2.3.3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie całodobowych miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie			X		X
	liczba miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie			X		X
	w tym z miejscami całodobowymi			X		X
	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	ogółem		X		X
		w tym kobiety	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawne	X		X
			w tym starsze	X		X
		w tym mężczyźni	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawni	X		X
			w tym starsi	X		X
		w tym dzieci	ogółem	X		X
			w tym niepełnosprawne	X		X
2.3.5. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych					
	czas dostępności telefonu		całodobowy			
			inny			
	liczba rozmów					
	liczba interwencji					

Rodzaj działania	Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny	
			Powiat	Gmina
2.3.6. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań			
2.3.7. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy	liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	ogółem		
		chłopcy		
		dziewczynki		
2.3.8. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie			
	liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem		
		kobiety		
		mężczyźni		
		dzieci		
	liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne	ogółem		
		kobiety		
		mężczyźni		
		dzieci		
	liczba grup terapeutycznych			
	liczba grup wsparcia			
2.3.9. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą	liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów, etc.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania		X	

w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności	X	

2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych

Rodzaj działania	Wskaźnik			MPiPS	Wojewoda	Powiat
2.4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie			X	X	X
	liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, u których przemoc w rodzinie ustała	ogółem		X	X	
		w tym kobiety	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	
			w tym starsze	X	X	
		w tym mężczyźni	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawni	X	X	
			w tym starsi	X	X	
		w tym dzieci	ogółem	X	X	
			w tym niepełnosprawne	X	X	
	liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie					

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		MPiPS	Powiat	Gmina
3.1.1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji	corocznie aktualizowane na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej bazy teleadresowe podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		X	X

pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	corocznie aktualizowane na stronach internetowych powiatów oraz gmin bazy teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	X		
	liczba informatorów opracowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	X		
3.1.2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z danego powiatu, o których mowa w pkt 3.1.1. właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku	przekazanie właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom aktualnego informatora w wersji elektronicznej	X		X
3.1.3. Rozpowszechnienie baz danych oraz informatorów, przez podmioty, o których mowa w pkt 3.1.2. w podległych im pionach organizacyjnych	umieszczenie informatorów na stronach internetowych gmin do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	X	X	

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	**Wskaźnik**	**Podmiot odpowiedzialny**
		Gmina/Jednostka organizacyjna pomocy społecznej
3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	
	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	

	liczba spraw zakończonych w wyniku:	ustania przemocy w rodzinie	
		brak zasadności podejmowania działań	
	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,		

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny	
		Powiat	Gmina
3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc		

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny
		Samorząd Województwa
3.3.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba ramowych programów oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny
		Powiaty
3.3.2. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych	liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	

Rodzaj działania	Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny	
			MPiPS	Powiaty
3.3.5. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	coroczny raport dotyczący realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych			X
	liczbę podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych		X	
	liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych	ogółem	X	
		kobiety	X	
		mężczyźni	X	
	liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno--edukacyjnych	ogółem	X	
		kobiety	X	
		mężczyźni	X	

Rodzaj działania	Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny
			Powiaty
3.3.6. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez	liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	ogółem	
		kobiety	

monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego		mężczyźni	

3.4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań

Rodzaj działania	Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny	
			Powiaty	Gminy
3.4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			
	liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych	ogółem		
		kobiety		
		mężczyźni		
	liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne	ogółem		
		kobiety		
		mężczyźni		
3.4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	ogółem		
		kobiety		
		mężczyźni		

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny
		MPiPS
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia właściwych treści do programów kształcenia zawodowego	
	liczba realizowanych programów	
	liczba osób objętych treściami programowymi	

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		MPiPS	Wojewoda (Wojewódzki Koordynator)	Samorząd Województwa
4.2.1. Opracowywanie oraz wydawanie wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8 pkt 5 ustawy)	wytyczne do prowadzenia szkoleń w latach 2015, 2017, 2019		X	X
4.2.3. Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie, dla osób realizujących te zadania	opracowane materiały instruktażowe, zalecenia i procedury w każdym województwie	X		X
4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: – utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących	umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych MPiPS, urzędów wojewódzkich i marszałkowskich bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa			

działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	X		

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	**Wskaźnik**		**Podmiot odpowiedzialny**
			Samorząd Województwa
4.3.1. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne, o których mowa w punkcie 4.2.1. dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w tym przedstawicieli: – jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, – gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, – Policji, – oświaty, – ochrony zdrowia, – sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych, – służby więziennej – innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych /grup roboczych	liczba szkoleń w każdym województwie		
	liczba przeszkolonych przedstawicieli	ogółem	
		jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	
		gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
		Policji	
		oświaty	
		ochrony zdrowia	
		sędziów	
		prokuratorów	
		kuratorów sądowych	
		służby więziennej	
		innych podmiotów	

4.4. Nawiązanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny			
		MPiPS	Samorząd województwa	Powiat	Gmina
4.1.1. Organizowanie ogólnopolskiej konferencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba zorganizowanych konferencji		X	X	X
	liczba osób uczestniczących w konferencji		X	X	X
4.4.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	X			

Ministerstwo Sprawiedliwości

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

2.1. Rozwój infrastruktury

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Prezesów sądów apelacyjnych
2.1.4. Upowszechnienie baz danych uzyskanych od wojewodów, zawierających ewidencję istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w sądach	liczba przekazanych aktualnych baz danych do sądów okręgowych i rejonowych w wersji papierowej lub elektronicznej	

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez sądy powszechne
2.3.6. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań w sądach		
	liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań	ogółem	
		chłopcy	
		dziewczynki	

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Prezesów sądów rejonowych
3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów uzyskanych od powiatowych jednostek samorządu terytorialnego, zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań, w szczególności korekcyjno-edukacyjnych, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie wśród sędziów orzekających w sprawach karnych oraz w zespołach kuratorskiej służby sądowej	liczba przekazanych sędziom oraz zespołom kuratorskiej służby sądowej aktualnych informatorów w wersji papierowej i elektronicznej	
	umieszczenie informatorów na stronach internetowych sądów rejonowych do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez	
			sądy powszechne	Zespoły kuratorskiej służby sądowej
3.2.2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: – występowanie do sądu o zastosowanie lub przedłużenie stosowania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych w przedmiocie nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania,	liczba podjętych przez sąd decyzji o uwzględnieniu wniosków prokuratora o	zastosowanie nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym		X
		przedłużenie nakazu opuszczania lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym na dalsze okresy		X
		zastosowanie tymczasowego aresztowania		X

– występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd w postępowaniu wykonawczym środków probacyjnych polegających na:	obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach	X	
		obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym	X	
		obowiązku powstrzymywania się od zbliżania do pokrzywdzonego	X	
		obowiązku opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	X	
	liczba orzeczeń sądowych uwzględniających wnioski kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd środków probacyjnych polegających na:	obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach		X
		obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym		X
		obowiązku powstrzymywania się od zbliżania do pokrzywdzonego		X
		obowiązku opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym		X

3.2.3. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych

Rodzaj działania	Wskaźnik			Wartość wskaźnika wskazana przez sądy powszechne
3.2.3. Orzecznictwo sądów powszechnych, w zakresie – prawa karnego, w odniesieniu do kar, środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba osób oskarżonych o stosowanie przemocy w rodzinie	osądzeni	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		skazani	ogółem	
			w tym kobiety	
			w tym mężczyźni	
			w tym art. 207 kk	
			w tym kobiety	
			w tym mężczyźni	
		uniewinnieni	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		warunkowo umorzone postępowanie	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		umorzono postępowanie	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
	liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary	grzywny	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		ograniczenia wolności	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		pozbawienia wolności	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
		w tym pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem	ogółem	
			w tym art. 207 kk	
	liczby orzeczonych środków karnych i probacyjnych	obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach	**środki karne**	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	

			środki probacyjne	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
		zakaz kontaktowania się z określonymi osobami	**środki karne**	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
			środki probacyjne	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
		zakaz zbliżania się do określonych osób	**środki karne**	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
			środki probacyjne	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
		nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	**środki karne**	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
			środki probacyjne	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
		uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych	**środki probacyjne**	
			w tym wobec kobiet	
			w tym wobec mężczyzn	
– prawa rodzinnego i opiekuńczego w przedmiocie władzy rodzicielskiej	liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie	ograniczenie władzy rodzicielskiej (art. 109 § 2 kro)	liczba orzeczeń	
			liczba dzieci	
		pozbawienie władzy rodzicielskiej (art. 111 kro)	liczba orzeczeń	
			liczba dzieci	

– prawa cywilnego w przedmiocie nakazu opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, a także eksmisji	liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie (opróżnienie lokalu mieszkalnego bez prawa do lokalu socjalnego)	
	liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny	
	liczba orzeczeń dotyczących zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny	

Rodzaj działania	**Wskaźnik**			**Podmiot odpowiedzialny**
				Zespoły kuratorskiej służby sądowej
3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o	zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności (art. 12d ustawy)	złożone	
			uwzględnione przez sąd	
		odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy)	złożone	
			uwzględnione przez sąd	

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

Rodzaj działania	**Wskaźnik**	**Wartość wskaźnika wskazana przez Centralny Zarząd Służby Więziennej**
3.3.2. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w jednostkach penitencjarnych	liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez	
		Centralny Zarząd Służby Więziennej	Zespoły kuratorskiej służby sądowej
3.3.3. Zwiększanie udziału osób skazanych przez sąd za przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych poprzez wzrost liczby wniosków kierowanych do sądu w tym przedmiocie	liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego	X	
	liczba wniosków dyrektorów zakładów karnych do sadu penitencjarnego o nałożenie obowiązku uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych po odbyciu kary, w przypadku udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia, jeżeli skazany nie został objęty takim programem w trakcie pobytu w zakładzie karnym		X

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez	
			sądy powszechne	Centralny Zarząd Służby Więziennej
3.3.4. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wykonania tego typu orzeczeń	liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych			X
	liczba skierowań do uczestnictwa w ww. programach			
	liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	ogółem	X	
		kobiety	X	
		mężczyźni	X	
	liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	ogółem	X	
		kobiety	X	
		mężczyźni	X	

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez Centralny Zarząd Służby Więziennej
3.3.6. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym, które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	ogółem	
		kobiety	
		mężczyźni	

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez	
		Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	sądy okręgowe (w zakresie aplikantów kuratorskich)
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia właściwych treści do programów kształcenia zawodowego		
	liczba realizowanych programów		
	liczba osób objętych treściami programowymi		

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez		
		MS	sądy apelacyjne	sądy okręgowe (kuratorzy okręgowi)
4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: – utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych sądów, – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości, sądów apelacyjnych i okręgowych bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie kraju, województwa oraz okręgu			
	liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem sędziów lub kuratorów sądowych, w tym okręgowych	X		

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez	
		Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	Centralny Zarząd Służby Więziennej
4.3.2. Opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba szkoleń		
	liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb		

Prokuratura Generalna

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

2.1. Rozwój infrastruktury

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Prokuratorów apelacyjnych
2.1.4. Upowszechnienie baz danych uzyskanych od wojewodów, zawierających ewidencję istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, prokuraturach okręgowych oraz rejonowych	liczba przekazanych aktualnych baz danych do prokuratur okręgowych i rejonowych w wersji papierowej lub elektronicznej	

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Prokuratorów rejonowych
3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów uzyskanych od powiatowych jednostek samorządu terytorialnego, zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań, w szczególności korekcyjno-edukacyjnych, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie wśród prokuratorów prokuratur rejonowych	liczba przekazanych prokuratorom aktualnych informatorów w wersji elektronicznej	
	umieszczenie informatorów na stronach internetowych prokuratur rejonowych do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny
				Jednostki prokuratury
3.2.2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: – występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania, – występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na zakazie kontaktowania się z pokrzywdzonym, zakazie przebywania w określonych miejscach, nakazaniu osobie stosującej przemoc w rodzinie opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą	liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych w przedmiocie:	dozoru Policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie (art. 275 § 2 kpk)		
		dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 § 3 kpk)		
		nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą (art. 275a kpk)		
	liczba złożonych przez prokuratora wniosków do sądu o zastosowanie lub przedłużenie środków zapobiegawczych w przedmiocie:	zastosowania nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym		
		przedłużenia nakazu opuszczania lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym na dalsze okresy		
		zastosowania tymczasowego aresztowania		
	liczba wniosków, w tym z art. 335 § 1 kpk, do sądu w przedmiocie zastosowania środków karnych lub probacyjnych w przedmiocie:	obowiązku powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach	środki karne	
			środki probacyjne	
		zakazu kontaktowania się z określonymi osobami	środki karne	
			środki probacyjne	
		zakazu zbliżania się do określonych osób	środki karne	
			środki probacyjne	
		nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	środki karne	
			środki probacyjne	
		uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	środki karne	
			środki probacyjne	

Rodzaj działania	Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny Jednostki prokuratury
3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	liczba wniosków prokuratora do sądu w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie:	zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie	
		odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie	

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy)

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny Jednostki prokuratury
3.3.3. Zwiększanie udziału osób skazanych przez sąd za przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych poprzez wzrost liczby wniosków kierowanych do sądu w tym przedmiocie	Liczba wniosków prokuratora z art. 335 paragraf 1 kpk o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	
	liczba wniosków prokuratora do sądu o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego	

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny		
		Prokuratura Generalna	Prokuratury apelacyjne	Prokuratury okręgowe
4.2.2. Opracowywanie i wydawanie wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	wytyczne dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w latach: 2015, 2017, 2019		X	X
4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: – utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych, – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych Prokuratury Generalnej, prokuratur apelacyjnych i okręgowych bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie kraju i apelacji			
	liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem prokuratorów			X

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

2.1. Rozwój infrastruktury

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Komendantów Wojewódzkich Policji Komendanci Wojewódzcy Policji
2.1.4. Upowszechnienie baz danych uzyskanych od wojewodów, zawierających ewidencję istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w komendach powiatowych i miejskich Policji	liczba przekazanych aktualnych baz danych	

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez Komendę Główną Policji
2.3.4. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do ogólnopolskich telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba ogólnopolskich telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych		
	czas dostępności telefonu	całodobowy	
		inny	
	liczba rozmów		

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Komendę Główną Policji
2.3.6. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań w jednostkach organizacyjnych Policji	

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez	
		Komendanci Powiatowi Policji	Komendanci Miejscy Policji
3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów uzyskanych od powiatowych jednostek samorządu terytorialnego, zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań, w szczególności korekcyjno-edukacyjnych, wobec osób stosujących przemoc w rodzinie funkcjonariuszom Policji w pionach zajmujących się przemocą w rodzinie	liczba przekazanych funkcjonariuszom Policji aktualnych informatorów w wersji papierowej lub elektronicznej		X
	umieszczenie informatorów na stronach internetowych ww. podmiotów do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku		

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez
		Jednostki organizacyjne Policji (Komendy Policji)
3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez jednostki Policji	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez funkcjonariuszy Policji wszczynających procedurę	
	liczba wszczętych dochodzeń w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	
	liczba postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	
	liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	
	liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	

3.2.2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: – zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie	ogółem	
		kobiety	
		mężczyźni	

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Komendę Główną Policji
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia właściwych treści do programów kształcenia zawodowego	
	liczba realizowanych programów	
	liczba osób objętych treściami programowymi	

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez	
		KGP	Komendy Wojewódzkie Policji (Koordynatorzy Niebieskich Kart)
4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: – utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych, – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych KGP i Komend Wojewódzkich Policji bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa		

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Komendę Główną Policji
4.3.2. Opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do funkcjonariuszy Policji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba szkoleń	
	liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji	

Ministerstwo Zdrowia

1. Profilaktyka i edukacja społeczna
1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny MZ
1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży	liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej	

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik		Wartość wskaźnika wskazana przez PARPA
2.3.4. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do ogólnopolskich całodobowych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz utworzenie całodobowej, bezpłatnej ogólnopolskiej linii telefonicznej dla ofiar przemocy w rodzinie i ze względu na płeć	liczba ogólnopolskich telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych		
	czas dostępności telefonu	całodobowy	
		inny	
	liczba rozmów		
	liczba interwencji		

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Podmiot odpowiedzialny	
		Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów alkoholowych	Jednostki organizacyjne ochrony zdrowia
3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty" przez przedstawicieli Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ochrony zdrowia	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A" przez przedstawicieli Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ochrony zdrowia wszczynających procedurę		
3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez konsultantów telefonu interwencyjno-informacyjnego prowadzonego przez PARPA o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	X	X

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego osób i doskonalenia zawodowego przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez
		Ministerstwo Zdrowia
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego	
	liczba realizowanych programów	
	liczba osób objętych treściami programowymi	

4.2. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez
		Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.2.4. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez: – zamieszczenie na stronach internetowych instytucji centralnych i podmiotów współpracujących – nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie – przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb	zamieszczenie na stronach internetowych Państwowej Agencji Rozwiazywania Problemów Alkoholowych bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie kraju, województwa	

4.3. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez
		Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.3.2. Opracowywanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie możliwości i form oddziaływania oraz ich wpływu na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba szkoleń	
	liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb	

Ministerstwo Edukacji Narodowej

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

1.1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez MEN
1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich kampanii społecznych	liczba kampanii, w których współpracowało Ministerstwo Edukacji Narodowej	

1.4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez MEN
1.4.1. Opracowanie programów osłonowych oraz edukacyjnych i prowadzenie działań, dotyczących zapobiegania przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub z niepełnosprawnościami	liczba programów osłonowych oraz edukacyjnych	
	liczba osób w stosunku do których prowadzono działania	

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

2.1. Rozwój infrastruktury

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez Kuratora oświaty
2.1.4. Upowszechnienie baz danych uzyskanych od wojewodów, zawierających ewidencję istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w jednostkach oświatowych	liczba przekazanych aktualnych baz danych do wszystkich jednostek oświatowych	
	liczba jednostek oświatowych do których przekazano aktualne bazy danych	

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez jednostki oświatowe
3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli oświaty wszczynających procedurę	

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez
		MEN
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego	
	liczba realizowanych programów	
	liczba osób objętych treściami programowymi	
4.1.2. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów doskonalenia zawodowego i ich realizacja	liczba przeprowadzonych szkoleń	
	liczba uczestników szkoleń	

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez jednostki oświaty podległe MKiDN
3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez pracowników oświaty wszczynających procedurę	

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania

Rodzaj działania	Wskaźnik	Wartość wskaźnika wskazana przez MKiDN
4.1.1. Wprowadzenie treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego i ich realizacja	liczba podjętych decyzji dotyczących wprowadzenia treści dotyczących zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie do programów kształcenia zawodowego	
	liczba realizowanych programów	
	liczba osób objętych treściami programowymi	